

fin du mois fin du monde
een rechtvaardige klimaattransitie

good governance?

Pieter Leroy
UCSIA, 3 december 2020

Verandering richting duurzaamheid is (ook) een politiek vraagstuk

Politiek = op legitieme wijze collectief bindende beslissingen nemen, kiezen tussen ethische alternatieven

Managerial transitiedenken neigt dat te ontkennen, maar

1. Bestaande doorbreken: wat behouden, wat veranderen?
2. Welke duurzaamheid uit > 300 definities, 17 SDGs vol tegenstellingen?
3. Wie wint, wie verliest?
4. Wie en hoe beslissen, via welke politiek-institutionele infrastructuur?

Verandering richting duurzaamheid is (ook) een (her)verdelingsvraagstuk

Milieu-ongelijkheid gaat over:

- Ongelijke bijdrage (= Goedemé c.s.)
- Ongelijke blootstelling
- Ongelijke veerkracht (duurzaamheidsbekwaamheid)
- $1 + \text{of} - 2 = \text{Ongelijke kwetsbaarheid}$
- Ongelijke impact van beleid (= Goedemé c.s., Schokkaert)
- Ongelijke toegang tot politiek
- Ongelijke waardering van duurzaamheid

Of: distributieve, procedurele en normatieve ongelijkheid

Redenen om op ongelijkheid te anticiperen

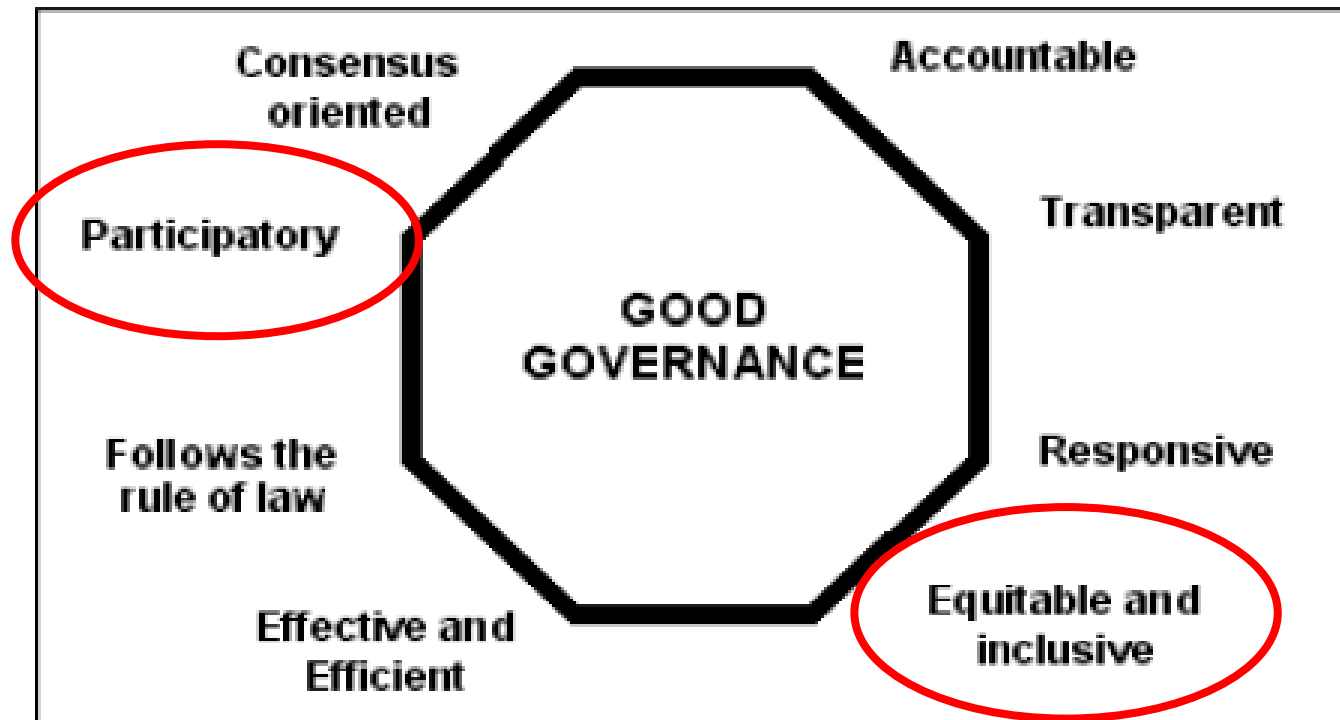
1. politiek-normatieve redenen:

- gelijkheid, rechtvaardigheid, solidariteit enz.

2. instrumentele redenen:

- het afbreukrisico in termen van draagvlak (legitimiteit), uitvoerbaarheid, doeltreffendheid

Good governance

Good governance: via welke infrastructuur en processen?

- Huidige instituties leveren onvoldoende sturingscapaciteit (presentisme, lokalisme e.a.)
- Noch top-down, noch bottom-up levert voldoende op
- Vandaar zoektocht naar bypasses:
 - Versterking democratisch gehalte?: 'klimaattafels', 'convention citoyenne' e.a.
 - Versterking technocratisch gehalte?: expertpanels
 - Versterking lange termijn?: klimaatwet, meerjarenbegroting, klimaatfondsen, EU Green Deal
 - Versterking transnationale samenwerking?: voorbij zowel Kyoto- als pledges-aanpak

Good governance: voorwaarden voor agenderen en aanpakken verdelingsthema

- Hanteer een bredere dan natuurwetenschappelijke en/of technologische probleemdefinitie
- CO₂-plafond is goede politieke stok, geen maatschappelijke mobilisator
- Wees helder: klimaataanpak is sociale verandering, met winnaars en verliezers
- Vermijd dat ongelijkheid tegen klimaat wordt uitgespeeld
- Neem zwakke groepen én hun beleving van het probleem aan boord (*environmentalism of the poor*).